

TARPTAUTINIS EUROPOS SĄJUNGOS IR TURKIJOS RESPUBLIKOS SUSITARIMAS
dėl Turkijos Respublikos dalyvavimo Sąjungos bendrojoje mokslinių tyrimų ir inovacijų
programoje „Europos horizontas“

Europos Komisija (toliau – Komisija), atstovaujanti Europos Sąjungai,

ir

Turkijos Respublikos Vyriausybė (toliau – Turkija), atstovaujama Užsienio reikalų ministerijos ES reikalų direktorato,

(toliau kartu – Šalys),

KADANGI 2022 m. vasario 26 d. Briuselyje pasirašytame Europos Bendrijos ir Turkijos Respublikos pamatiniame susitarime dėl Turkijos Respublikos dalyvavimo Bendrijos programose bendrųjų principų ⁽¹⁾ numatyta, kad konkrečios Turkijos dalyvavimo kiekvienoje konkrečioje programoje sąlygos, visų pirma mokėtinas finansinis įnašas, nustatomos Komisijos ir Turkijos kompetentingų institucijų susitarimu;

KADANGI Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/695 ⁽²⁾ buvo sukurta Europos Sąjungos bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ (toliau – programa „Europos horizontas“);

ATSIŽVELGDAMOS į Europos Sąjungos pastangas vadovauti atsakui, bendromis jėgomis su tarptautiniais partneriais siekiant spręsti pasaulinius uždavinius, nurodytus Jungtinių Tautų darbotvarkėje „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ pateiktame žmonėms, planetai ir gerovei skirtame veiksmų plane, ir pripažindamos, kad moksliniai tyrimai ir inovacijos yra svarbiausi inovacijomis grindžiamo tvaraus ekonomikos augimo, konkurencingumo ir patrauklumo veiksniai ir būtinos priemonės;

PRIPAŽINDAMOS Reglamente (ES) 2021/695 išdėstytus bendruosius principus;

PRIPAŽINDAMOS atnaujintos Europos mokslinių tyrimų erdvės tikslus – formuoti bendrą mokslo ir technologijų erdvę, kurti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų rinką, padėti universitetams puoselėti ir įgyvendinti tarpusavio bendradarbiavimą ir keitimąsi geriausia patirtimi bei patraukliomis mokslininkų karjeros galimybėmis, sudaryti geresnes tarpvalstybinio ir tarpsektorinio mokslininkų judėjimo sąlygas, puoselėti laisvą mokslo žinių ir inovacijų judėjimą, skatinti paisyti akademinės laisvės ir mokslinių tyrimų laisvės, remti švietimo ir informavimo apie mokslą veiklą, didinti dalyvaujančių šalių ekonomikos konkurencingumą bei patrauklumą ir siekti, kad asocijuotosios šalys būtų svarbiausios šios iniciatyvos partnerės;

PABRĖŽDAMOS Europos partnerystės iniciatyvų indėlį į kai kurių skubiausiai spręstinių Europos uždavinių sprendimą, koordinuojant mokslinių tyrimų ir inovacijų iniciatyvas, kuriomis iš esmės padedama įgyvendinti tuos Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų srities prioritetus, kuriems reikalinga kritinė masė ir ilgalaikė vizija, taip pat pabrėždamos, kaip svarbu, kad asocijuotosios šalys šiose partnerystės iniciatyvose dalyvautų;

SIEKDAMOS nustatyti abipusiškai naudingas sąlygas, kad būtų galima kurti deramo darbo vietas, stiprinti ir remti viena kitos inovacijų ekosistemas, padedant įmonėms diegti inovacijas ir plėtoti veiklą viena kitos rinkose, taip pat palengvinant sąlygas pradėti naudoti inovacijas, jas diegti ir didinti jų prieinamumą, be kita ko, vykdant gebėjimų stiprinimo veiklą;

PRIPAŽINDAMOS, kad abipusis dalyvavimas viena kitos mokslinių tyrimų ir inovacijų programose turėtų būti abipusiškai naudingas; kartu pripažindamos, kad Šalys pasilieka teisę riboti dalyvavimą savo mokslinių tyrimų ir inovacijų programose, visų pirma su jų strateginiu turtu, interesais, autonomija ar saugumu susijusiuose veiksmuose, arba nustatyti tam tikras dalyvavimo sąlygas;

⁽¹⁾ OL L 61, 2002 3 2, p. 29.

⁽²⁾ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriami bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 (OL L 170, 2021 5 12, p. 1).

ATSIŽVELGDAMOS į bendrus mokslinių tyrimų ir inovacijų srities tikslus, vertybes ir tvirtus ryšius, jau anksčiau užmegztus sudarius asociacijos susitarimus dėl vėlesnių bendrųjų programų, ir pripažindamos bendrą pageidavimą toliau palaikyti, stiprinti, skatinti ir plėtoti savo ryšius ir bendradarbiavimą šioje srityje,

SUSITARĖ:

1 straipsnis

Asociacijos mastas

1. Turkija, kaip asocijuotoji šalis, dalyvauja visose Reglamento (ES) 2021/695 4 straipsnyje nurodytose ir Sprendimu (ES) 2021/764 ⁽³⁾ nustatyta specialiąja programa įgyvendinamose bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos horizontas“ (toliau – programa „Europos horizontas“) dalyse ir prie jų prisideda, vadovaudamasi naujausiomis minėtų dalių redakcijomis ir skirdama finansinį įnašą Europos inovacijos ir technologijos institutui.
2. Naujausios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/819 ⁽⁴⁾ ir Sprendimo (ES) 2021/820 ⁽⁵⁾ redakcijos taikomos Turkijos teisės subjektų dalyvavimui žinių ir inovacijos bendrijose.

2 straipsnis

Dalyvavimo programoje „Europos horizontas“ sąlygos

1. Programoje „Europos horizontas“ Turkija dalyvauja laikydamosi Europos bendrijos ir Turkijos Respublikos pamatiniame susitarime dėl Turkijos Respublikos dalyvavimo Bendrijos programose bendrųjų principų nustatytų reikalavimų ir šio susitarimo, jo 1 straipsnyje nurodytų teisės aktų ir visų kitų su programos „Europos horizontas“ įgyvendinimu susijusių teisės normų naujausiose redakcijose išdėstytų sąlygų.
2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytose sąlygose, įskaitant Reglamento (ES) 2021/695 22 straipsnio 5 dalies įgyvendinimo nuostatas, nenustatyta kitaip, Turkijoje įsisteigę teisės subjektai netiesioginiuose programos „Europos horizontas“ veiksmuose gali dalyvauti sąlygomis, lygiavertėmis toms, kurios taikomos Europos Sąjungoje įsisteigusiems teisės subjektams, įskaitant Europos Sąjungos ribojamųjų priemonių laikymąsi ⁽⁶⁾.
3. Prieš nuspręsdama, ar Turkijoje įsisteigę teisės subjektai atitinka Reglamento (ES) 2021/695 22 straipsnio 5 dalyje nustatytas dalyvavimo su Europos Sąjungos strateginiu turtu, interesais, autonomija ar saugumu susijusiuose veiksmuose sąlygas, Komisija gali prašyti tam tikros informacijos arba garantijų, pvz.:
 - a) informacijos, ar Europos Sąjungoje įsisteigusiems teisės subjektams buvo ar bus suteikta abipusė galimybė naudotis dabartinėmis ir būsimomis Turkijos programomis ir projektais, lygiavertėmis atitinkamiems programos „Europos horizontas“ veiksmams, arba jų dalimis;
 - b) informacijos, ar Turkija taiko nacionalinį investicijų tikrinimo mechanizmą, ir garantijų, kad šios šalies valdžios institucijos konsultuosis su Komisija ir praneš jai apie atvejus, kai, taikydamos tokį mechanizmą, jos sužinos apie už Turkijos ribų įsteigto arba kontroliuojamo subjekto planus investuoti į ir (arba) perimti Turkijos teisės subjektą, kuris su Europos Sąjungos strateginiu turtu, interesais, autonomija ar saugumu susijusiems veiksmams įgyvendinti gavo programos „Europos horizontas“ finansavimą, jeigu Komisija pateiks Turkijai šioje šalyje įsisteigusių atitinkamų teisės subjektų, su kuriais pasirašyti dotacijos susitarimai, sąrašą;
 - c) garantijų, kad, Turkijoje įsisteigusiems subjektams ėmusi atitinkamų veiksmų, gautų rezultatų, sukurtų technologijų ir gaminių eksportas į ES valstybes nares nebus ribojamas veiksmų vykdymo laikotarpiu ir ketverius metus jiems pasibaigus. Turkija veiksmų vykdymo laikotarpiu ir ketverius metus jiems pasibaigus kasmet dalysis atnaujintu subjektų, kuriems taikomi nacionaliniai eksporto apribojimai, sąrašą.

⁽³⁾ 2021 m. gegužės 10 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/764, kuriuo nustatoma specialioji programa, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, ir kuriuo panaikinamas Sprendimas 2013/743/ES (OL L 167 I, 2021 5 12, p. 1).

⁽⁴⁾ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/819 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto (nauja redakcija) (OL L 189, 2021 5 28, p. 61).

⁽⁵⁾ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/820 dėl Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) 2021–2027 m. strateginės inovacijų darbotvarkės, siekiant skatinti Europos talentus ir pajėgumus inovacijų srityje, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1312/2013/ES (OL L 189, 2021 5 28, p. 91).

⁽⁶⁾ ES ribojamosios priemonės priimamos pagal Europos Sąjungos sutarties 29 straipsnį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 215 straipsnį.

4. Jei Europos Sąjunga programą „Europos horizontas“ įgyvendina taikydama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 185 ir 187 straipsnius, Turkija ir jos teisės subjektai gali dalyvauti pagal šias nuostatas sukurtose teisinėse struktūrose, laikydamiesi priimtų ar priimsimų su šių teisinių struktūrų steigimu susijusių Europos Sąjungos teisės aktų.

5. Turkijos atstovai turi teisę kaip stebėtojai dalyvauti Sprendimo (ES) 2021/764 14 straipsnyje nurodyto komiteto posėdžiuose su Turkija susijusiais klausimais, bet negali balsuoti.

Balsavimas šiuose komitetuose vyksta be Turkijos atstovų. Turkija informuojama apie rezultatus.

Šioje dalyje nurodyto dalyvavimo, įskaitant informacijos ir dokumentų gavimą, tvarka yra tokia pati, kokia taikoma Europos Sąjungos valstybių narių atstovams.

6. Turkijos atstovavimo ir dalyvavimo Europos mokslinių tyrimų erdvės komiteto ir jo pogrupių posėdžiuose teisės yra asocijuotosioms valstybėms suteikiamos teisės.

7. Turkijos atstovai turi teisę kaip stebėtojai dalyvauti JRC valdytojų tarybos posėdžiuose, bet negali balsuoti. Laikantis tos sąlygos, tokiam dalyvavimui taikomos tos pačios taisyklės ir procedūros, kaip ir Europos Sąjungos valstybių narių atstovams, įskaitant teisę kalbėti Turkijai aktualiu klausimu ir jai aktualios informacijos bei dokumentų gavimo tvarką.

8. Turkija gali dalyvauti Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciame (ERIC) pagal naujausią Tarybos reglamento (EB) Nr. 723/2009 ⁽⁷⁾ redakciją ir teisės aktą, pagal kurį įsteigiamas ERIC.

9. Sprendimo (ES) 2021/764 14 straipsnyje nurodyto komiteto darbe ar kituose su programos „Europos horizontas“ įgyvendinimu susijusiuose posėdžiuose stebėtojų teisėmis dalyvaujančių Turkijos atstovų ir ekspertų patirtas kelionės ir pragyvenimo išlaidas apmoka Europos Sąjunga, remdamasi tuo pačiu pagrindu ir laikydamasi tos pačios tvarkos, kokie tuo metu galioja Europos Sąjungos valstybių narių atstovams.

10. Laikydamosi galiojančių nuostatų, Šalys deda visas pastangas, kad pagal šį susitarimą vykdomoje veikloje dalyvaujantiems mokslininkams būtų sudarytos palankesnės sąlygos laisvai judėti bei apsigyventi ir kad būtų palengvintas tarpvalstybinis tokiai veiklai skirtų prekių ir paslaugų judėjimas.

11. Turkija atitinkamais atvejais imasi visų reikiamų priemonių siekdama užtikrinti, kad šioje šalyje įsigyjamos arba į ją importuojamos prekės ir paslaugos, visiškai arba iš dalies finansuojamos pagal dotacijos susitarimus ir (arba) sutartis, sudarytus šiuo susitarimu reglamentuojamai veiklai vykdyti, nebūtų apmokestinamos muitais, įskaitant importo muitus, ir kitais Turkijoje taikomais fiskaliniais mokesčiais, įskaitant PVM.

3 straipsnis

Finansinis įnašas

1. Turkija arba jos teisės subjektai programoje „Europos horizontas“ gali dalyvauti, jeigu ši šalis finansiškai prisideda prie programos ir atitinkamų valdymo, vykdymo ir veikimo išlaidų, padengiamų iš bendrojo Europos Sąjungos biudžeto (toliau – Sąjungos biudžetas), finansavimo.

2. Finansinis įnašas sumokamas kaip:

a) veiklos įnašo ir

b) dalyvavimo mokesčio suma.

3. Finansinis įnašas, kaip dvi metinės įmokos, vėliausiai sumokamas birželio ir rugpjūčio mėn.

⁽⁷⁾ 2009 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 723/2009 dėl Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciavimo (ERIC) Bendrijos teisinio pagrindo (OL L 206, 2009 8 8, p. 1).

4. Veiklos įnašas padengia programos veiklos bei paramos išlaidas ir papildo tiek išipareigojimų, tiek mokėjimų asignavimų sumas, įtrauktas į programai „Europos horizontas“ finansuoti galutinai patvirtintą Sąjungos biudžetą, įskaitant visus asignavimus, atitinkančius panaikintų išipareigojimų sumą, kurią galima vėl panaudoti, kaip nurodyta naujausios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽⁸⁾ (toliau – Finansinis reglamentas) redakcijos 15 straipsnio 3 dalyje, ir pridėdant išorės asiguotąsias pajamas, kurios nėra gautos iš kitų paramos teikėjų programai „Europos horizontas“ skirtų finansinių įnašų ⁽⁹⁾.

Kalbant apie išorės asiguotąsias pajamas, skirtas programai „Europos horizontas“ pagal Tarybos reglamento (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti ⁽¹⁰⁾, 3 straipsnio 1 dalį, šis padidinimas atitinka metinius asignavimus, nurodytus prie biudžeto projekto pridėtuose dokumentuose, susijusiuose su programa „Europos horizontas“.

5. Pradinis veiklos įnašas grindžiamas įnašo raktu, nustatytu kaip Turkijos bendrojo vidaus produkto (BVP) rinkos kainomis ir Europos Sąjungos BVP rinkos kainomis santykis. Taikytinus BVP rinkos kainomis specialios Komisijos tarnybos nustato remdamosi naujausiais statistiniais duomenimis, kuriais grindžiami prieš metus, kuriais turi būti atliktas metinis mokėjimas,ėjusių metų biudžeto skaičiavimai. Išimties tvarka 2021 m. pradinis veiklos įnašas grindžiamas 2019 m. BVP rinkos kainomis. I priede nustatyti šio įnašo rakto patikslinimai.

6. Pradinis veiklos įnašas apskaičiuojamas, patikslintą įnašo raktą taikant pradiniam išipareigojimų asignavimams, įtrauktiems į programai „Europos horizontas“ finansuoti taikytiniais metais galutinai patvirtintą Europos Sąjungos biudžetą ir padidintiems pagal šio straipsnio 4 dalį.

7. Dalyvavimo mokestis yra lygus 4 proc. metinio pradinio veiklos asignavimo, apskaičiuoto pagal šio straipsnio 5 ir 6 dalis, ir laipsniškai didinamas, kaip išdėstyta I priede. Dalyvavimo mokestis atgaline data netikslinamas ir nekoreguojamas.

8. Pradinis N metų veiklos įnašas gali būti atgaline data patikslinamas (padidinamas arba sumažinamas) per vienus ar kelerius ateinančius metus, remiantis biudžeto išipareigojimais, prisiimtais dėl tų N metų išipareigojimų asignavimų ir padidintais pagal šio straipsnio 4 dalį, ir jų įgyvendinimu prisiimant ir panaikinant teisinius išipareigojimus. I priede pateikiamos išsamios šio straipsnio įgyvendinimo nuostatos.

9. Europos Sąjunga pateikia Turkijai informaciją apie jos finansinį indėlį, kaip programos „Europos horizontas“ įgyvendinimo tikslais Europos Sąjungos biudžeto valdymo ir biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms pateiktos biudžeto, apskaitos, veiklos rezultatų ir vertinimo informacijos dalį. Ta informacija pateikiama deramai atsižvelgiant į Europos Sąjungos ir Turkijos konfidencialumo ir duomenų apsaugos teisės normas ir nedaro poveikio informacijai, kurią Turkija turi teisę gauti pagal III priedą.

10. Visi Turkijos įnašai arba Europos Sąjungos mokėjimai, taip pat mokėtinos arba gautinos sumos apskaičiuojami eurais.

4 straipsnis

Automatinio koregavimo mechanizmas

1. Taikomas N metų pradinio Turkijos veiklos įnašo, patikslinto pagal 3 straipsnio 8 dalį, automatinio koregavimo mechanizmas; apskaičiavimas atliekamas N+2 metais. Jis grindžiamas Turkijos ir jos teisės subjektų veiklos rezultatais, pasiektais įgyvendinant tas programos „Europos horizontas“ dalis, kurioms skirtos konkurso dotacijos, finansuojamos iš N metų išipareigojimų asignavimų, padidintų pagal 3 straipsnio 4 dalį.

⁽⁸⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

⁽⁹⁾ Tai apima Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės, nustatytos 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentu (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 23), išteklius.

⁽¹⁰⁾ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 23.

Automatinės korekcijos suma apskaičiuojama pagal skirtumą tarp:

a) su Turkija ar jos teisės subjektais faktiškai sutartų teisinių įsipareigojimų dėl konkurso dotacijų pradinių sumų, finansuojamų iš N metų įsipareigojimų asignavimų, padidintų pagal 3 straipsnio 4 dalį,

ir

b) pagal 3 straipsnio 8 dalį patikslinto Turkijos mokamo atitinkamo N metų veiklos įnašo, iš kurio atimamos neinterencinės išlaidos, finansuojamos iš N metų įsipareigojimų asignavimų, padidintų pagal 3 straipsnio 4 dalį.

2. Jeigu 1 dalyje nurodyta suma, nesvarbu, ar ji yra teigiama, ar neigiama, viršija 8 proc. atitinkamo pradinio veiklos įnašo, patikslinto pagal 3 straipsnio 8 dalį, pradinis Turkijos N metų veiklos įnašas koreguojamas. Turkijos mokėtina arba gautina suma, kaip papildomas jos įnašas arba įnašo sumažinimas pagal automatinio koregavimo mechanizmą, yra šią 8 proc. ribą viršijanti suma. Apskaičiuojant papildomą mokėtiną arba kompensuotiną įnašą, į šios 8 proc. ribos nesiekiančią sumą neatsižvelgiama.

3. I priede nustatytos išsamios automatinio koregavimo mechanizmo taikymo taisyklės.

5 straipsnis

Abipusiškumas

1. Europos Sąjungoje įsisteigę teisės subjektai gali dalyvauti Turkijos programose ir projektuose, lygiaverčiuose programai „Europos horizontas“, arba jų dalyse, kaip numatyta Turkijoje galiojančiuose teisės aktuose.

2. II priede pateikiamas nebaigtinis lygiaverčių Turkijos programų ir projektų arba jų dalių sąrašas.

3. Turkijos skiriamam Sąjungoje įsisteigusių teisės subjektų finansavimui taikomi Turkijoje galiojantys teisės aktai, kuriais reglamentuojamas mokslinių tyrimų ir inovacijų programų ir projektų arba jų dalių vykdymas. Jeigu finansavimas neskiriamas, Sąjungoje įsisteigę teisės subjektai gali dalyvauti savo lėšomis.

6 straipsnis

Atvirasis mokslas

Šalys tarpusavyje populiarina ir skatina savo programose ir projektuose arba jų dalyse laikytis atvirojo mokslo praktikos, kaip numatyta programos „Europos horizontas“ taisyklėse ir Turkijoje galiojančiuose teisės aktuose.

7 straipsnis

Stebėseną, vertinimą ir ataskaitų teikimas

1. Nedarant poveikio su programos „Europos horizontas“ stebėseną ir vertinimą susijusioms Komisijos, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) ir Europos Sąjungos Audito Rūmų pareigoms, vykdoma nuolatinė Komisijos ir Turkijos partnerystėje pagrįsta Turkijos dalyvavimo toje programoje stebėseną.

2. III priede nustatytos taisyklės, susijusios su patikimu finansų valdymu, įskaitant finansų kontrolę, turto susigrąžinimą ir kitas kovos su sukčiavimu priemones, susijusias su Europos Sąjungos finansavimu pagal šį susitarimą.

8 straipsnis

Jungtinis ES ir Turkijos mokslinių tyrimų ir inovacijų komitetas

1. Įsteigiamas Jungtinis ES ir Turkijos mokslinių tyrimų ir inovacijų komitetas (toliau – Jungtinis ES ir Turkijos komitetas). Jungtinio ES ir Turkijos komiteto funkcijos, be kita ko, yra:

a) analizuoti, vertinti ir peržiūrėti šio susitarimo įgyvendinimą, visų pirma:

i) Turkijos teisės subjektų dalyvavimą programoje „Europos horizontas“ ir veiklos rezultatus;

- ii) vienoje Šalyje įsisteigusių teisės subjektų (abipuses) galimybes dalyvauti kitos Šalies programose ir projektuose arba jų dalyse;
 - iii) finansinio įnašo mechanizmo ir automatinio koregavimo mechanizmo įgyvendinimą pagal 3 ir 4 straipsnius;
 - iv) keitimąsi informacija ir nagrinėjimą, kokių klausimų gali kilti dėl rezultatų, įskaitant intelektinės nuosavybės teises, panaudojimo;
- b) bet kurios Šalies prašymu – Šalių taikomus ar planuojamus dalyvavimo atitinkamose jų mokslinių tyrimų ir inovacijų programose, visų pirma su jų strateginiu turtu, interesais, autonomija ar saugumu susijusiuose veiksmuose, apribojimus;
- c) nagrinėjimą, kaip gerinti ir plėtoti bendradarbiavimą;
- bendrą būsimų politikos krypčių ir prioritetų, susijusių su moksliniais tyrimais ir inovacijomis, aptarimą ir bendros svarbos mokslinių tyrimų planavimą;
- d) keitimąsi informacija, *inter alia*, apie naujus teisės aktus, sprendimus ar nacionalines mokslinių tyrimų ir inovacijų programas, aktualius įgyvendinant šį susitarimą.
2. Jungtinis ES ir Turkijos komitetas, kurį sudaro Europos Sąjungos ir Turkijos atstovai, priima savo darbo tvarkos taisykles.
3. Jungtinis ES ir Turkijos komitetas gali nuspręsti *ad hoc* pagrindu sudaryti ekspertų lygmens darbo grupę ir (arba) patariamąjį organą, kurie galėtų padėti įgyvendinti šį susitarimą.
4. Jungtinis ES ir Turkijos komitetas posėdžiauja bent kartą per metus, o kai reikia dėl ypatingų aplinkybių – bet kurios iš Šalių prašymu. Posėdžius pakaitomis organizuoja ir rengia Europos Sąjunga ir Turkijos nacionalinė institucija.
5. Jungtinis ES ir Turkijos komitetas nuolat dirba, bet kuriomis ryšių priemonėmis keisdamasis aktuاليا informacija, visų pirma apie Turkijos teisės subjektų dalyvavimą ir (arba) veiklos rezultatus. Jungtinis ES ir Turkijos komitetas prireikus savo funkcijas gali atlikti raštu.

9 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

1. Šis susitarimas įsigalioja tą dieną, kai Šalys viena kitai praneša apie tam tikslui reikalingų vidaus procedūrų užbaigimą.
2. Šis susitarimas taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d. Jis lieka galioti tol, kol to reikia norint užbaigti visus programos „Europos horizontas“ lėšomis finansuojamus projektus, veiksmus, veiklą ar jų dalį ir visus veiksmus, reikalingus siekiant apsaugoti Europos Sąjungos finansinius interesus ir atlikti visus finansinius Šalių tarpusavio įsipareigojimus, kylančius iš šio susitarimo įgyvendinimo.
3. Jeigu Turkija pagal šį susitarimą nesumoka dalies arba viso mokėtino finansinio įnašo, Europos Sąjunga gali sustabdyti šio susitarimo taikymą.

Nesumokėjimo atveju, kuris gali gerokai pakenkti programos „Europos horizontas“ įgyvendinimui ir valdymui, Komisija siunčia oficialų priminimo raštą. Kai nesumokama per 20 darbo dienų nuo oficialaus priminimo rašto, Komisija Turkijai oficialiu raštu praneša apie šio susitarimo taikymo sustabdymą, kuris įsigalioja per 15 dienų nuo to laiko, kai Turkija gauna šį pranešimą.

Jeigu šio susitarimo taikymas sustabdomas, Turkijoje įsisteigę teisės subjektai neturi teisės dalyvauti skyrimo procedūrose, kurios sustabdymo įsigaliojimo metu dar nėra baigtos. Skyrimo procedūra laikoma baigta, kai dėl tos procedūros prisiimami teisiniai įsipareigojimai.

Sustabdymas neturi poveikio teisiniams įsipareigojimams, kurie su Turkijoje įsisteigusiais teisės subjektais buvo sutarti iki sustabdymo įsigaliojimo. Susitarimas tokiems teisiniams įsipareigojimams taikomas ir toliau.

Gavusi visą mokėtiną finansinio įnašo sumą, Europos Sąjunga nedelsdama apie tai praneša Turkijai. Nuo šio pranešimo dienos sustabdymas panaikinamas, o panaikinimas įsigalioja iš karto.

Nuo tos dienos, kai sustabdymas panaikinamas, Turkijos teisės subjektai vėl turi teisę dalyvauti po šios datos pradėtose skyrimo procedūrose ir tose iki šios datos pradėtose skyrimo procedūrose, kurių paraiškų pateikimo terminai nėra pasibaigę.

4. Susitarimą bet kuri iš Šalių gali bet kada nutraukti, raštu pranešusi apie ketinimą jį nutraukti.

Šio susitarimo nutraukimas įsigalioja po trijų kalendorinių mėnesių nuo tos dienos, kurią rašytinis pranešimas pasiekia adresatą. Ta diena, kurią įsigalioja Susitarimo nutraukimas, šio susitarimo tikslais laikoma nutraukimo data.

5. Kai šis susitarimas nutraukiamas pagal šio straipsnio 4 dalį, Šalys susitaria, kad:

- a) jų projektai, veiksmai, veikla arba jų dalys, dėl kurių teisiniai įsipareigojimai buvo prišimti po šio susitarimo įsigaliojimo, tačiau prieš jį nutraukiant, vykdomi toliau, kol užbaigiami šiame susitarime nustatytais sąlygomis;
- b) N metų, kuriais šis susitarimas nutraukiamas, metinis finansinis įnašas pagal 3 straipsnį sumokamas visas. N metų veiklos įnašas patikslinamas pagal šio susitarimo 3 straipsnio 8 dalį ir pakoreguojamas pagal jo 4 straipsnį. Už N metus sumokėtas dalyvavimo mokesčiai netikslinami ir nekoreguojami;
- c) praėjus metams, kuriais šis susitarimas nutraukiamas, pradiniai veiklos įnašai, sumokėti už metus, per kuriuos šis susitarimas buvo taikomas, patikslinami pagal šio susitarimo 3 straipsnio 8 dalį ir automatiškai pakoreguojami pagal jo 4 straipsnį.

Visas kitas šio susitarimo nutraukimo pasekmes Šalys sureguliuoja bendru sutarimu.

6. Šis susitarimas gali būti iš dalies keičiamas tik raštu bendru Šalių sutarimu. Pakeitimų įsigaliojimui taikoma ta pati procedūra, kaip ir šio susitarimo įsigaliojimui.

7. Šio susitarimo priedai yra neatskiriama šio susitarimo dalis.

Šis susitarimas parengiamas dviem egzemplioriais – anglų ir turkų kalba; abu tekstai yra vienodai autentiški. Esant aiškinimo skirtumams, tekstas anglų kalba turi viršenybę.

Priimta Briuselyje 2021 metų spalio 27 dieną dviem egzemplioriais anglų kalba ir dviem egzemplioriais turkų kalba.

*Europos Sąjungai atstovaujančios
Komisijos vardu*
Mariya GABRIEL
Už inovacijas,
moksline tyrimus, kultūrą, švietimą ir
jaunimą atsakinga Komisijos narė

*Turkijos Respublikos
Vyriausybės vardu*
Faruk KAYMAKCI,
Ambasadorius
Už ES reikalus atsakingas direktorius ir
užsienio reikalų ministro pavaduotojas

I PRIEDAS

**Turkijos Respublikos finansinį įnašą į programą „Europos horizontas“ (2021–2027 m.)
reglamentuojančios taisyklės****I. Turkijos finansinio įnašo apskaičiavimas**

1. Turkijos finansinis įnašas į programą „Europos horizontas“ kasmet nustatomas proporcingai sumai, kuri tų metų Sąjungos bendrajame biudžete skiriama programai „Europos horizontas“ įgyvendinti, valdyti ir veikti reikalingiems įsipareigojimų asignavimams, padidintiems pagal šio susitarimo 3 straipsnio 4 dalį, ir pridedamas prie tos sumos.

2. Šio susitarimo 3 straipsnio 7 dalyje nurodytas dalyvavimo mokestis laipsniškai didinamas taip:

— 2021 m.: 0,5 %;

— 2022 m.: 1 %;

— 2023 m.: 1,5 %;

— 2024 m.: 2 %;

— 2025 m.: 2,5 %;

— 2026 m.: 3 %;

— 2027 m.: 4 %.

3. Remiantis šio susitarimo 3 straipsnio 5 dalimi, už dalyvavimą programoje „Europos horizontas“ atitinkamais finansiniais metais Turkijos mokėtinas pradinis veiklos įnašas bus apskaičiuojamas patikslinant įnašo raktą.

Įnašo raktas patikslinamas taip:

$$\text{Patikslintas įnašo raktas} = \text{įnašo raktas} \times \text{koeficientas}$$

Minėtam skaičiavimui naudojamas įnašo rakto patikslinimo koeficientas yra 0,07.

4. Vadovaujantis šio susitarimo 3 straipsnio 8 dalimi, pirmasis patikslinimas, susijęs su N metų biudžeto įvykdymu, atliekamas N+1 metais: N metų pradinis veiklos įnašas patikslinamas, t. y. padidinamas arba sumažinamas, skirtumu tarp:

a) patikslinto įnašo, apskaičiuoto patikslintą N metų įnašo raktą taikant toliau nurodytų dėmenų sumai:

i. biudžeto įsipareigojimų, priimtų dėl įsipareigojimų asignavimų, patvirtintų N metams iš nubalsuoto Europos Sąjungos biudžeto, ir dėl įsipareigojimų asignavimų, atitinkančių panaikintų įsipareigojimų sumą, kurią galima vėl panaudoti, ir

ii. visų išorės asignuotosiomis pajamomis grindžiamų įsipareigojimų asignavimų, gautų ne iš kitų paramos teikėjų finansinių įnašų į programą „Europos horizontas“, kuriais disponuota N metų pabaigoje⁽¹⁾. Kalbant apie išorės asignuotąsias pajamas, skirtas programai „Europos horizontas“ pagal Tarybos reglamento (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti⁽²⁾, 3 straipsnio 1 dalį, tikslinamam įnašui apskaičiuoti naudojamos metinės orientacinės DFP programavimo sumos;

⁽¹⁾ Tai apima Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės, nustatytos 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentu (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 23), išteklius.

⁽²⁾ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 23.

b) ir N metų pradinio veiklos įnašo.

N+2 metais ir kiekvienais vėlesniais metais, kol bus sumokėta pagal visus biudžeto išpareigojimus, finansuojamus pagal N metų išpareigojimų asignavimus, padidintus pagal šio susitarimo 3 straipsnio 4 dalį, arba šie biudžeto išpareigojimai bus panaikinti, ir ne vėliau kaip per 3 metus nuo programos „Europos horizontas“ pabaigos Sąjunga apskaičiuoja N metų veiklos įnašo patikslinimą, sumažindama Turkijos veiklos įnašą suma, gauta patikslintą N metų įnašo raktą taikant kiekvienais metais panaikintiems N metų išpareigojimams, finansuojamiems iš Sąjungos biudžeto arba iš panaikintų išpareigojimų sumos, kurią galima vėl panaudoti.

Jeigu sumos, sudarytos iš N metų išorės asigntuotųjų pajamų (į kurias įtraukiami išpareigojimų asignavimai, o į Tarybos reglamente (ES) 2020/2094 nurodytas sumas – metinės orientacinės DFP programavimo sumos), gautos ne iš kitų paramos teikėjų finansinių įnašų į programą „Europos horizontas“, panaikinamos, Turkijos veiklos įnašas mažinamas suma, gauta panaikintai sumai taikant N metų patikslintą įnašo raktą.

II. Automatinis Turkijos veiklos įnašo koregavimas

1. Šio susitarimo 4 straipsnyje nurodyta automatinė korekcija apskaičiuojama taip:

- a) konkursinės dotacijos – dotacijos, skiriamos skelbiant kvietimus teikti pasiūlymus, kai automatinio koregavimo apskaičiavimo metu galima identifikuoti galutinius naudos gavėjus. Finansinio reglamento 204 straipsnyje apibrėžta finansinė parama trečiosioms šalims neįtraukiama;
- b) jeigu teisinio išpareigojimo aktas pasirašomas su konsorciumu, sumos, naudojamos pradinėms teisinio išpareigojimo sumoms nustatyti, yra paramą gaunantiems Turkijos subjektams pagal orientacinę dotacijos susitarimo biudžeto struktūrą paskirstytų sumų bendra suma;
- c) visos konkursines dotacijas atitinkančių teisinių išpareigojimų sumos nustatomos naudojantis Europos Komisijos elektronine sistema *eCorda* ir sugeneruojamos N+2 metų vasario mėn. antrą trečiadienį;
- d) neintervencinės išlaidos – kitos nei konkursinės dotacijos programos išlaidos, įskaitant rėmimo išlaidas, konkrečios programos administravimą, kitus veiksmus ⁽³⁾;
- e) sumos, skirtos tarptautinėms organizacijoms kaip teisės subjektams, kurie yra galutiniai naudos gavėjai ⁽⁴⁾, laikomos neintervencinėmis išlaidomis.

2. Mechanizmas taikomas taip:

- a) automatinės N metų korekcijos, susijusios su N metų išpareigojimų asignavimų, padidintų pagal šio susitarimo 3 straipsnio 4 dalį, vykdymu, taikomos N+2 metais, remiantis iš *eCorda* paimtais N metų ir N+1 metų duomenimis, nurodytais šio priedo II punkto 1 dalies c punkte, po to, kai pagal šio susitarimo 3 straipsnio 8 dalį atliekami Turkijos įnašo į programą „Europos horizontas“ patikslinimai. Atsižvelgiama į sumą, kuri korekcijos apskaičiavimo metu yra tų konkursinių dotacijų, apie kurias turima duomenų, suma;
- b) nuo N+2 metų iki 2029 m. imtinai automatinė N metų korekcija apskaičiuojama atsižvelgiant į skirtumą tarp:
 - i. visos konkursinių dotacijų sumos, paskirstytos Turkijai arba jos teisės subjektams kaip prisiimti N metų biudžeto asignavimų išpareigojimai, ir

⁽³⁾ Kiti veiksmai apima viešuosius pirkimus, premijas, finansines priemones, tiesioginius Jungtinio tyrimų centro veiksmus, narystę (EBPO, Eureka, IPEEC, IEA, ...), ekspertus (projektų vertintojus, stebėtojus) ir kt.

⁽⁴⁾ Sumos, skirtos tarptautinėms organizacijoms, neintervencinėmis išlaidomis būtų laikomos tik tuo atveju, jei tos organizacijos yra galutinės naudos gavėjos. Tai netaikoma, kai tarptautinė organizacija yra projekto koordinatore (paskirstanti lėšas kitiems koordinatoriams).

ii. patikslinto N metų Turkijos veiklos įnašo sumos, padaugintos iš santykio tarp:

A. konkursinių dotacijų sumos, skiriamos iš N metų išpareigojimų asignavimų, padidintų pagal šio susitarimo 3 straipsnio 4 dalį, ir

B. visų patvirtintų N metų biudžeto išpareigojimų asignavimų, įskaitant neintervencines išlaidas, bendros sumos.

III. Turkijos finansinio įnašo sumokėjimas, jos veiklos įnašo patikslinimų sumokėjimas ir jos veiklos įnašui taikytinos automatinės korekcijos sumokėjimas

1. Kuo anksčiau, bet ne vėliau kaip tada, kai pateikiamas pirmas finansinių metų mokėjimo reikalavimas, Komisija Turkijai pateikia šią informaciją:

a. galutinai patvirtinto atitinkamų metų Sąjungos biudžeto išpareigojimų asignavimų sumas, numatytas su Turkijos dalyvavimu programoje „Europos horizontas“ susijusiose biudžeto eilutėse, prireikus padidintas pagal šio susitarimo 3 straipsnio 4 dalį;

b. šio susitarimo 3 straipsnio 7 dalyje nurodyto dalyvavimo mokesčio sumą;

c. nuo programos „Europos horizontas“ įgyvendinimo N+1 metų – N biudžeto metus atitinkančių išpareigojimų asignavimų, padidintų pagal šio susitarimo 3 straipsnio 4 dalį, įvykdymo lygį ir panaikintų išpareigojimų sumą;

d. kiek tai susiję su programos „Europos horizontas“ dalimi, dėl kurios tokia informacija yra reikalinga automatinei korekcijai apskaičiuoti, – Turkijos teisės subjektų naudai prisiimtų išpareigojimų, išskirstytų pagal atitinkamus biudžeto asignavimų metus, lygį ir atitinkamą bendrą išpareigojimų lygį.

Remdamasi biudžeto projektu, Komisija kuo anksčiau, bet ne vėliau kaip iki finansinių metų rugsėjo 1 d. pateikia a ir b punktuose nurodytos kitų metų informacijos įvertį.

2. Ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio ir birželio mėn. Komisija pateikia Turkijai mokėjimo reikalavimą, atitinkantį jos įnašą pagal šį susitarimą.

Kiekviename mokėjimo reikalavime numatoma, kad šešias dvyliktąsias įnašo Turkija turi sumokėti ne vėliau kaip per 60 dienas nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo.

Pirmaisiais šio susitarimo įgyvendinimo metais Komisija vienintelį mokėjimo reikalavimą pateikia per 60 dienų nuo datos, kurią šis susitarimas įgyja teisinę galią.

3. Kiekvienais metais nuo 2023 m. mokėjimo reikalavimuose taip pat nurodoma už N-2 metus sumokėto veiklos įnašo automatinės korekcijos suma.

Vėliausiai balandžio mėn. pateikiamame mokėjimo reikalavime taip pat gali būti nurodomi finansinio įnašo, kurį Turkija sumokėjo už ankstesnės (-ių) bendrosios (-ųjų) mokslinių tyrimų ir inovacijų programos (-ų), kurioje (-iose) Turkija dalyvavo, įgyvendinimą, valdymą ir veikimą, patikslinimai.

Už kiekvieni iš finansinių metų – 2028, 2029 ir 2030 – Turkija gali reikalauti arba privalo sumokėti sumą, apskaičiuotą atlikus 2026 ir 2027 m. jos sumokėtų veiklos įnašų automatinį koregavimą arba patikslinimą pagal šio susitarimo 3 straipsnio 8 dalį.

4. Turkija šiame susitarime nustatytą finansinį įnašą sumoka pagal šio priedo (III) punktą. Jeigu Turkija iki nurodytos datos neatlieka mokėjimo, Komisija siunčia oficialų priminimo raštą.

Pavėlavusi sumokėti finansinį įnašą, Turkija moka nuo mokėjimo termino skaičiuojamus delspinigius nuo nesumokėtos sumos.

Delspinigių, skaičiuojamų nuo iki mokėjimo termino nesumokėtų mokėtinų sumų, norma yra *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* C serijoje paskelbta pirmąją mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, kalendorinę dieną galiojanti palūkanų norma, kurią Europos Centrinis Bankas taiko savo pagrandinėms refinansavimo operacijoms, padidinus ją pusantro procentinio punkto.

II PRIEDAS

Nebaigtinis lygiaverčių Turkijos programų ir projektų arba jų dalių sąrašas

Toliau pateikiamame nebaigtiniame sąrašė nurodomos Turkijos programos ir projektai, laikomi lygiaverčiais programai „Europos horizontas“, arba jų dalys:

- parama akademiniam moksliniam tyrimams ir technologinei plėtrai (ARDEB – Akademinų tyrimų finansavimo programų direktoratas);
 - parama pramonės moksliniam tyrimams ir technologinei plėtrai (TEYDEB – Dotacijų technologijoms ir inovacijoms programų direktoratas);
 - žmogiškųjų išteklių valdymas (BİDEB – Mokslo stipendijų ir dotacijų programų departamentas).
-

III PRIEDAS

Patikimas finansų valdymas

Finansinių interesų apsauga ir lėšų susigrąžinimas

1 straipsnis

Peržiūros ir auditai

1. Europos Sąjunga turi teisę, vadovaudamasi vienos arba kelių Sąjungos institucijų ar įstaigų taikytiniais aktais ir atitinkamais susitarimais ir (arba) sutartimis, atlikti technines, mokslines, finansines ar kitokias peržiūras ir auditus bet kurio Turkijoje gyvenančio ir Europos Sąjungos finansavimą gaunančio fizinio asmens, bet kurio Turkijoje įsisteigusio ir Europos Sąjungos finansavimą gaunančio teisės subjekto ir bet kurio Turkijoje gyvenančio ar įsisteigusio Sąjungos fondus įgyvendinančio trečiojo asmens patalpose. Tokias peržiūras ir auditus gali atlikti Europos Sąjungos institucijų ir įstaigų, konkrečiai, Europos Komisijos ir Europos Audito Rūmų, atstovai arba kiti Europos Komisijos įgalioti asmenys.
2. Europos Sąjungos institucijų ir įstaigų, konkrečiai, Europos Komisijos ir Europos Audito Rūmų, atstovams ir kitiems Europos Komisijos įgaliotiems asmenims suteikiama derama prieiga prie objektų, darbų ir dokumentų (tiek elektroninių, tiek popierinių jų variantų), taip pat prie visos informacijos, reikalingos tokiems auditams atlikti, įskaitant teisę gauti bet kurio audituojamo fizinio, juridinio ar trečiojo asmens turimo bet kurio dokumento arba bet kurios duomenų laikmenos turinio fizinę ir (arba) elektroninę kopiją ir išrašus.
3. Turkija netrukdo ir nekelia jokių specialių kliūčių 2 dalyje nurodytiems atstovams ir kitiems asmenims atvykti į Turkiją ir patekti į patalpas, siekiant vykdyti šiame straipsnyje nurodytas pareigas.
4. Peržiūros ir auditai gali būti atliekami, be kita ko, po šio susitarimo taikymo sustabdymo pagal jo 9 straipsnio 3 dalį arba jo nutraukimo, tokiomis sąlygomis, kokios nustatytos vienos arba kelių Europos Sąjungos institucijų ar įstaigų taikytinuose aktuose ir atitinkamuose susitarimuose ir (arba) sutartyse dėl bet kokio teisinio įsipareigojimo, kuriuo įgyvendinamas Europos Sąjungos biudžetas ir kuri Europos Sąjunga prisiėmė iki šio susitarimo taikymo sustabdymo pagal 9 straipsnio 3 dalį arba šio susitarimo nutraukimo įsigaliojimo dienos.

2 straipsnis

Kova su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiais pažeidimais, sukčiavimu ir kitomis nusikalstamomis veikomis

1. Europos Komisija ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) įgaliojamos Turkijos teritorijoje atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikras ir inspektavimą vietoje. Šie tyrimai atliekami laikantis vienos arba kelių Sąjungos institucijų taikytinuose aktuose nustatytų sąlygų.
2. Kompetentingos Turkijos valdžios institucijos per pagrįstą laiką informuoja Europos Komisiją arba OLAF apie bet kokią pastebėtą faktą arba įtarimą, susijusius su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu pažeidimu, sukčiavimu ar kita neteisėta veikla.
3. Patikros ir inspektavimas vietoje gali būti atliekami bet kurio Turkijoje gyvenančio ir Sąjungos lėšas gaunančio fizinio asmens arba bet kurio Turkijoje įsisteigusio ir Sąjungos lėšas gaunančio teisės subjekto, taip pat bet kurio Turkijoje gyvenančio arba įsisteigusio ir Sąjungos fondus įgyvendinančio trečiojo asmens patalpose.
4. Rengdamasi atlikti ir atlikdama patikras ir inspektavimą vietoje, Europos Komisija arba OLAF glaudžiai bendradarbiauja su Turkijos Vyriausybės paskirta kompetentinga šalies institucija. Likus pakankamai laiko iki patikrų ir inspektavimo, paskirtoji institucija informuojama apie jų objektą, tikslą ir teisinį pagrindą, kad galėtų suteikti pagalbą. Tuo tikslu kompetentingų Turkijos institucijų pareigūnai gali dalyvauti vietoje atliekamosiose patikrose ir inspektavime.
5. Turkijos institucijų prašymu Europos Komisija arba OLAF patikras ir inspektavimą vietoje gali atlikti kartu su tomis institucijomis.

6. Komisijos atstovams ir OLAF darbuotojams suteikiama prieiga prie visos atitinkamų operacijų informacijos ir dokumentų, įskaitant kompiuterinius duomenis, reikalingų siekiant tinkamai atlikti patikras ir inspektavimą vietoje. Visų pirma jiems leidžiama kopijuoti atitinkamus dokumentus.

7. Jei fizinis asmuo, teisės subjektas arba trečiasis asmuo nesutinka, kad patikra ar inspektavimas vietoje būtų atlikta, Turkijos institucijos, vadovaudamosi nacionalinėmis teisės ir administracinėmis normomis, padeda Europos Komisijos arba OLAF darbuotojams vykdyti jų pareigą – atlikti patikrą ar inspektavimą vietoje. Ši pagalba apima tinkamų nacionalinėje teisėje numatytų apsaugos priemonių vykdymą, visų pirma siekiant apsaugoti įrodymus.

8. Europos Komisija arba OLAF Turkijos institucijoms praneša apie tokių patikrų ir inspektavimo rezultatus. Visų pirma Europos Komisija arba OLAF kuo greičiau praneša kompetentingai Turkijos institucijai apie visus atliekant patikrą ar inspektavimą vietoje nustatytus pažeidimo faktus ar kilusius įtarimus dėl pažeidimų.

9. Nedarydama poveikio Turkijos baudžiamosios teisės taikymui, Europos Komisija gali taikyti Turkijos juridiniams ar fiziniams asmenims, dalyvaujantiems įgyvendinant programą arba vykdant veiklą pagal Europos Sąjungos teisės aktus, administracines priemones ir nuobaudas.

10. Siekdamas tinkamai įgyvendinti šį straipsnį, Europos Komisija arba OLAF ir Turkijos kompetentingos institucijos nuolat keičiasi informacija ir vienos iš šio susitarimo šalių prašymu tarpusavyje konsultuojasi.

11. Siekdama sudaryti geresnes sąlygas veiksmingai bendradarbiauti ir keistis informacija su OLAF, Turkija paskiria kontaktinį punktą – Kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybą (AFCOS).

12. Europos Komisija arba OLAF ir Turkijos kompetentingos institucijos informacija keičiasi tinkamai atsižvelgdamos į konfidencialumo reikalavimus. Į informaciją, kuria keičiamasi, patenkantys asmens duomenys saugomi pagal taikytinas teisės normas.

13. Turkijos institucijos bendradarbiauja su Europos prokuratūra, siekdamas sudaryti jai sąlygas atlikti pareigą – pagal taikytinus teisės aktus tirti Europos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas, vykdyti jų kaltininkų ir jų bendrininkų baudžiamąjį persekiojimą ir juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

3 straipsnis

Sumų susigrąžinimas ir vykdymo užtikrinimas

1. Turkijoje užtikrinamas Europos Komisijos priimtų sprendimų, kuriais juridiniams ar fiziniams asmenims, išskyrus valstybes, nustatoma pinigine prievolė, susijusi su reikalavimais, kylančiais iš programos „Europos horizontas“, vykdymas. Nacionalinė institucija, kurią šiuo tikslu paskiria Turkijos Vyriausybė, prie sprendimo prideda vykdomąjį raštą, neatlikdama jokių kitų formalumų, išskyrus sprendimo autentiškumo patikrinimo formalumus. Turkijos Vyriausybė Komisiją ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismą informuoja apie savo paskirtąją nacionalinę instituciją. Vadovaujantis 4 straipsniu, Europos Komisijai suteikiama teisė apie tokius vykdytinus sprendimus Turkijoje gyvenantiems fiziniams asmenims ir joje įsisteigusiems teisės subjektams pranešti tiesiogiai. Sprendimo vykdymas užtikrinamas pagal Turkijos teisės aktus ir procedūras.

2. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai ir nutartys, priimti taikant su Sąjungos programomis, veikla, veiksmais ar projektais susijusioje sutartyje arba susitarime įtvirtintą arbitražinę išlygą, Turkijoje vykdytini taip pat kaip ir 1 dalyje nurodyti Europos Komisijos sprendimai.

3. Europos Sąjungos Teisingumo Teismui suteikiama jurisdikcija patikrinti 1 dalyje nurodytų Komisijos sprendimų teisėtumą ir sustabdyti jų vykdymą. Tačiau jurisdikcija nagrinėti skundus dėl vykdymo užtikrinimo pažeidimų priklauso Turkijos teismams.

*4 straipsnis***Ryšių palaikymas ir keitimasis informacija**

Europos Sąjungos institucijoms ir įstaigoms, dalyvaujančioms įgyvendinant arba kontroliuojant programą „Europos horizontas“, suteikiama teisė palaikyti tiesioginius ryšius, be kita ko, per elektronines keitimosi informacija sistemas, su bet kuriuo Turkijoje gyvenančiu ir Sąjungos lėšas gaunančiu fiziniu asmeniu arba bet kuriuo Turkijoje įsisteigusiu ir Sąjungos lėšas gaunančiu teisės subjektu, taip pat bet kuriuo Turkijoje gyvenančiu arba įsisteigusiu ir Sąjungos fondus įgyvendinančiu trečiuoju asmeniu. Tokie fiziniai asmenys, teisės subjektai ir tretieji asmenys gali tiesiogiai Europos Sąjungos institucijoms ir įstaigoms pateikti visą aktualią informaciją ir dokumentus, kuriuos jie turi teikti pagal Sąjungos programai taikytinus Europos Sąjungos teisės aktus ir tai programai įgyvendinti sudarytas sutartis ar susitarimus.
